

สรุปหลักกฎหมายจากคำวินิจฉัยชี้ขาด

ความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลัง ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

คำวินิจฉัย ปี ๒๕๔๘ เป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เบิกเงินหรือจ่ายเงิน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายโดยมิชอบ เป็นเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ตรวจรับพัสดุ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายโดยมิชอบ และ เป็นเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นให้ซื้อหรือจ้าง ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายโดยมิชอบ (ข้อ ๒๔ ข้อ ๔๕ และข้อ ๔๒)

คำวินิจฉัยที่ วค ๕/๒๕๔๘ เรื่อง การจัดซื้อและเบิกจ่ายเงินค่าครุภัณฑ์ทางการศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพไม่ถูกต้อง

ประเด็นวินิจฉัย

- พฤติการณ์ไม่เป็นการปิดกั้นข้อมูลข่าวสาร
- ความหมายของผู้เบิกเงิน ตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง พ.ศ. ๒๕๒๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๕ (๒)
- พฤติการณ์ไม่ถือเป็นการไม่พิจารณาเสนอผู้เสนอราคาต่ำสุดโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

คำวินิจฉัย

๑.การเผยแพร่ข่าวสาร

คู่กรณีที่ ๖ ได้จัดส่งประกาศประกาศราคาจัดซื้อครุภัณฑ์สาขาวิชาช่างไฟฟ้า ไปให้สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สถานีวิทยุกระจายเสียง ๙๑๒ และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยไม่ได้ส่งให้องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย และศูนย์รวมข่าวประกวดราคาของทางราชการ ซึ่งเป็นการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๔๕ แม้ว่าจะได้มีการส่งให้หน่วยงานต่างๆ ไม่ครบถ้วน แต่เมื่อพิจารณาหน่วยงานที่ได้จัดส่งให้ ถือได้ว่ามีได้มีพฤติการณ์ที่เป็นการปิดกั้นข่าวสารโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร จึงไม่เข้าองค์ประกอบความผิดของระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวินัยทางงบประมาณและการคลังฯ ข้อ ๔๐ วรรคหนึ่ง^๑

๒.การตรวจรับครุภัณฑ์

ไม่ปรากฏว่า คู่กรณีที่ ๓ และคู่กรณี ๕ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๗๑ (๒) หรือมีการกระทำอันมิชอบ เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่รัฐแต่ประการใด จึงมิได้กระทำการที่เป็นความผิดตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวินัยทางงบประมาณและการคลังฯ ข้อ ๔๕^๒

๓.การเบิกจ่ายเงิน

^๑ ข้อ ๔๐ เจ้าหน้าที่ผู้ใดมีหน้าที่ปิดประกาศหรือจัดส่งเอกสารสอบราคาหรือประกวดราคาจัดซื้อหรือจัดจ้าง ละเลยไม่ปิดประกาศหรือจัดส่งเอกสารดังกล่าวให้แก่บุคคลหรือหน่วยงานอื่นเพื่อทราบหรือเผยแพร่ข่าวการจัดซื้อหรือจัดจ้างตามกฎหมายหรือระเบียบที่ใช้บังคับกับหน่วยรับตรวจ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ต้องรับโทษปรับทางปกครองชั้นที่ ๑

^๒ ข้อ ๔๕ เจ้าหน้าที่ผู้ใดมีหน้าที่ตรวจรับพัสดุ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือระเบียบที่ใช้บังคับกับหน่วยรับตรวจ โดยมิชอบ เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ต้องรับโทษปรับทางปกครองชั้นที่ ๔

คู่กรณีที่ ๗ ตำแหน่งลูกจ้างชั่วคราว ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่การเงิน ได้แจ้งผู้บังคับบัญชา ถึงข้อบกพร่องของใบตรวจรับพัสดุ ซึ่งเป็นหลักฐานประกอบการเบิกจ่ายก่อนทำการเบิกจ่าย แต่ได้รับ คำสั่งให้ทำการเบิกจ่ายที่เป็นการฝ่าฝืนระเบียบนั้น ถือได้ว่าคู่กรณีที่ ๗ ไม่ได้กระทำการที่เกิดจาก การกระทำที่เป็นการตัดสินใจของตนเอง จึงขาดความจงใจในการกระทำที่จะถือเป็นความผิด ตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวินัยทางงบประมาณและการคลังฯ ข้อ ๒๔^๓

คู่กรณีที่ ๒ ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพ ทำหน้าที่หัวหน้างานการเงิน และบัญชี ทำหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐานก่อนขออนุมัติเบิกจ่ายเงินตามฎีกา ได้ดำเนินการ เบิกจ่าย แต่ความหมายของ “ผู้เบิกเงิน” กับสำนักงานคลังจังหวัด หมายถึงหัวหน้าส่วนราชการตามที่ กำหนดไว้ในระเบียบการเบิกจ่ายเงินคลังฯ ซึ่งตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในฎีกาเบิกจ่ายงบประมาณ ผู้ลงลายมือชื่อเป็นผู้เบิก คือ คู่กรณีที่ ๑ ดังนั้น คู่กรณีที่ ๒ ไม่ใช่อยู่ในฐานะผู้เบิก ซึ่งไม่ครบ องค์ประกอบความผิดตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวินัยทางงบประมาณ และการคลังฯ ข้อ ๒๔

คู่กรณีที่ ๑ ขณะรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพ เป็นผู้เบิก ตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลังฯ ข้อ ๑๕ (๒) เมื่อดำเนินการเบิกจ่ายโดยที่ทราบว่าเป็นใบตรวจรับพัสดุ ยังไม่สมบูรณ์เพราะประธานยังไม่ลงนาม จึงเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลังฯ ข้อ ๒๗ แต่การเบิกจ่ายดังกล่าวได้ดำเนินการภายหลังจากที่วิทยาลัยการอาชีพได้รับครุภัณฑ์ที่จัดซื้อไว้ ครบถ้วนแล้ว ทำให้ส่วนราชการผูกพันที่ต้องจ่ายเงินตามสัญญา จำเป็นต้องจ่ายเงินให้ผู้ขายตามสัญญา การกระทำของคู่กรณีที่ ๑ แม้จะกระทำไม่ถูกต้อง แต่ยังไม่อาจรับฟังได้ว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ หน้าที่โดยมิชอบ ที่เป็นการผิดตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวินัยทางงบประมาณ และการคลังฯ ข้อ ๒๔

๔. การพิจารณาผลการจัดซื้อ

คู่กรณีที่ ๒ คู่กรณีที่ ๓ และคู่กรณีที่ ๔ เป็นคณะกรรมการเปิดซองสอบราคา ในใบสอบราคา ได้กำหนดเงื่อนไขของการพิจารณาไว้ที่ไม่จำเป็นต้องรับพิจารณาผู้เสนอราคาต่ำสุด ประกอบกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๔๒ (๒) และ (๓) คณะกรรมการเปิดซอง สอบราคา มีหน้าที่พิจารณาและคัดเลือกผู้เสนอราคาที่มีคุณสมบัติ หลักฐานการเสนอราคา รวมทั้งยื่นของ สอบราคาถูกต้อง ที่เสนอราคาต่ำสุด ดังนั้น เมื่อผู้เสนอราคาต่ำสุดสองรายแรกเสนอผิดเงื่อนไข ผู้เสนอราคาต่ำลำดับที่ ๓ จึงได้รับการคัดเลือก นอกจากนี้ ผู้เสนอราคาต่ำสุดลำดับที่ ๑ และลำดับที่ ๒ ยังมีความสัมพันธ์ในเชิงการค้า คณะกรรมการชี้แจงว่าที่ไม่ยกเลิกการสอบราคาแล้วดำเนินการจัดหาใหม่ เพราะจะทำให้การจัดหาครุภัณฑ์มีความล่าช้า อาจไม่คุ้มต่อการดำเนินการและอาจได้ราคาที่สูงกว่า ดังนั้น จึงรับฟังไม่ได้ว่ามีการพิจารณาเสนอให้ซื้อจากผู้เสนอราคาต่ำที่สุด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร จึงไม่ครบองค์ประกอบความผิดตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวินัยทางงบประมาณ และการคลังฯ ข้อ ๔๒^๔

^๓ ข้อ ๒๔ เจ้าหน้าที่ผู้ใดมีหน้าที่เบิกเงินหรือจ่ายเงิน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือระเบียบที่ใช้บังคับ กับหน่วยรับตรวจโดยมิชอบ ต้องรับโทษปรับทางปกครองชั้นที่ ๓

^๔ ข้อ ๔๒ เจ้าหน้าที่ผู้ใดมีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นให้ซื้อหรือจ้าง ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือระเบียบ ที่ใช้บังคับกับหน่วยรับตรวจ หรือไม่พิจารณาเสนอให้ซื้อหรือจ้างผู้เสนอราคาต่ำสุด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย แก่รัฐ ต้องรับโทษปรับทางปกครองชั้นที่ ๓